

Arkeologisk utredning

Vid Ormesta och Tybblelund i Örebro

ARKEOLOGICENTRUM

Arkeologisk utredning
vid Ormesta och Tybblelund
i Örebro

Britta Wennstedt Edvinger & Kjell Edvinger

2005

JÄMTARKEOLOGI 17

Skrifter utgivna av Arkeologcentrum i Skandinavien AB

JÄMTARKEOLOGI 17

Skrifter utgivna av Arkeologikum i Skandinavien AB
www.arkeologikum.se

Arkeologisk utredning vid Ormesta och Tybblelund i Örebro
Britta Wennstedt Edvinger & Kjell Edvinger

© år 2005, Arkeologikum i Skandinavien AB, Brunflo, Örebro kommun och länsstyrelsen i Örebro län.

Kartutsnitt ur allmänna kartor © lantmäteriverket, Gävle. Medgivande M2005/2798.

Omslagsbild: arbetsbild P2005:02:0574 (beskuren). Foto: Britta Wennstedt Edvinger 2005-04-11.

ISSN 1650-7460
ISBN 91-89640-16-0

Innehållsförteckning

Sammanfattning	vi
Bakgrund	1
Syfte	1
Utredningsområde	1
Kulturminnen och fornlämningar	1
Genomförande	2
Resultat	3
Åtgärdsförslag	6
Referenser	7
Bilagor	9
1. Administrativa och tekniska uppgifter	
2. Söschakt	
3. Förteckningar	
4. Beskrivningar	

Sammanfattning

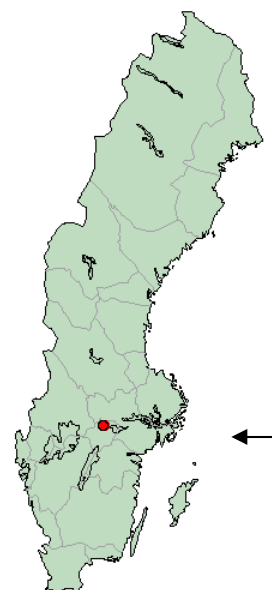
I denna rapport presenterar vi resultaten av en arkeologisk utredning inom Örebro stad i Närke och Örebro län. Utredningsområdet är närmare 33 hektar stort och ligger inom f.d. Almby sn, mellan universitetet och Ormesta. Örebro kommun planerar ett nytt bostadsområde på denna plats. Eftersom utredningsområdet omges av flera förhistoriska gravar och gravfält samt gårdstomter, och då byarna i närheten har medeltida belägg har länsstyrelsen ansett en arkeologisk utredning vara påkallad. Utredningen genomfördes under mars och april år 2005 och omfattade dels fältarbete och dels en genomgång av allmänna, historiska och specialkartor, arkivmaterial och hembygdslitteratur samt flygbildstolkning. Fältarbetet omfattade terrängrekognoscering och sökschaktning med maskin. Sammanlagt sökschaktade vi ca 1000 m². Inga fasta fornlämningar utöver en sedan tidigare registrerad eventuell hög, RAÄ 20, återfanns inom utredningsområdet. En f.d. gårdstomt kunde vi lokalisera, liksom rester av två militärhistoriska lämningar i form av stridsvärn. Dessa lämningar utgör inte fasta fornlämningar. De räknas som övriga kulturhistoriska lämningar utan särskilt kulturhistoriskt intresse. De lösfynd som framkom under fältarbetet var sentida, och de fåtaliga rester av eventuella anläggningar som vi stötte på vid sökschaktningen har vi bedömt sakna både vetenskaplig potential och bevarandevärde. Vår slutsats är därför att inga ytterligare antikvariska åtgärder är motiverade.

Bakgrund

Örebro kommun planerar att bygga bostäder i ett område mellan Almby och Ormesta i Örebro stad (figur 1). Inom och i anslutning till området finns fornlämningarna RAÄ 20 (hög [?]) och RAÄ 21 (gravfält och terrassering). Byn Ormesta omedelbart öster om utredningsområdet har medeltida belägg. Länsstyrelsen har i ett yttrande efter plansamråd meddelat Örebro kommun att området behöver bli föremål för en arkeologisk utredning. Arkeologcentrum AB har utfört den arkeologiska utredningen under mars och april år 2005.

Syfte

Syftet med en arkeologisk utredning är att fastställa om fasta fornlämningar berörs av ett arbetsföretag. Länsstyrelsen har dessutom specificerat att utredningen skall bidra till den allmänna kunskapsuppbyggnaden inom arkeologin i Örebro län (dnr 431-12829-2004).

Figur 1. Utredningsområdet i Närke.

Utredningsområde

Utredningsområdet är 32,4 hektar stort. Det återfinns i sydöstra utkanten av Örebro och tillhörde tidigare Almby sn, numera Örebro stad (figur 2). Området består idag nästan uteslutande av åkermark. Undantaget är tomtmarken till gården Tybblelund mitt i utredningsområdet. Området är tämligen flackt med en svag sluttning åt nordost. Höjden över havet varierar mellan 30 m i öster till 40 m i sydväst. Området var strandanknutet under yngre stenålder, men den svaga topografin i kombination med den finkorniga jordarten var inte gynnsam för en jagande, fiskande och samlade befolkning. Moränryggarna i området erbjöd torr och väl-dränerad mark i ett område som för övrigt består av glacial och postglacial lera.

Läget i åkermark och i anslutning till tomtmark innebär att många både äldre och sentida markgrepp har gjorts inom utredningsområdet. Utöver de synliga ingreppen, framför allt i form av långvarig odling och djupplöjning, har det gjorts andra ingrepp som inte syns ovan jord. Man har exempelvis grävt kabeldiken och täckdiken, det har förekommit militära aktiviteter och det har t.o.m. gjorts en arkeologisk undersökning inom utredningsområdet.

Kulturminnen och fornlämningar

Endast en fast fornlämning är registrerad inom utredningsområdet, RAÄ 20, en eventuell gravhög. På samma nummer i fornminnesregistret (FMR) finns en härd registrerad. Den har inte bedömts som fast fornlämning. I utredningsområdets närhet är framför allt bebyggelseämningar och förhistoriska gravar registrerade sedan tidigare. Området fornminnesinventerades för ekonomiska kartan åren 1955 och 1981.

Arkeologer skall ha sökschaktat med maskin på sluttningen väster om Tybblelund vid ett tidigare tillfälle (Mellberg 2005). Det är inte klart vilket år, men det skall ha skett under den föregående brukarens tid. Uppgiften om en härd i FMR (RAÄ 20:2) härrör

troligen från den undersökningen. Sparsamt med arkivmaterial vid Länsarvet i Örebro antyder denna provundersökning (ÖLM TA dnr 120/1980).

Flera arkeologiska utredningar och undersökningar har gjorts i närheten men utanför utredningsområdet. De övriga utredningarna och förundersökningarna, vid Tybble, Universitetet, Markaskogen, Ormesta och Östra Mark, har genomförts av Örebro läns museum (ÖLM TA Almby) och riksantikvarieämbetets lokala UV-kontor (Andersson 1995, Hårding 2000, Knabe 2003, Pettersson 1994, 1995).

Figur 2. Undersökningsområdets belägenhet i Örebros sydöstra utkant. Underlag: digital terrängkarta (LMV) (1:50 000) med tillägg av ekonomiska kartans bladindelning, 5 x 5 km (10F 4d Örebro, SV koordinat X 6570000 Y 1465000).

Genomförande

Den arkeologiska utredningen genomfördes i två led (tabell 1). Byråinventering gjorde vi via internettjänster och vid lantmäteriet i Gävle, ATA och FMR i Stockholm samt vid

Länsarvet och stadsbiblioteket i Örebro.

Byråinventering och förberedande analyser resulterade i ett mycket litet antal indikationer. De historiska kartorna visade på en inte längre existerande gårdstomt i utredningsområdets nordöstra del. FMR redovisade en härd vid Tybblelund och flygbildstolkningen resulterade i sju ytor med jordspår. Jordspår visar skillnader i fuktförhållanden i marken, vilka i sin tur kan bero på anläggningar eller på jordartsfördelningen. Inga smånamn eller andra indikationer av särskilt intresse kunde återfinnas.

Fältinventering skedde genom konventionell terrängrekognoscering till fots och sökschaktningen (bilaga 3) gjordes med tre olika maskiner. Sammanlagt drog vi 24 sökschakt om 644,5 längdmeter med olika skopbredder. Den sammanlagda sökschaktade ytan var 1 027,6 m².

Tabell 1. Material, uppgiftslämnare och metoder för arkeologisk utredning vid Ormesta och Tybblelund år 2005.

Byråinventering	LMV:s forskningsarkiv, Gävle	lantmäteriakter och –kartor, flygbilder
	Länsarvet, Örebro	arkivmaterial och arkeologiska rapporter
	Stadsbiblioteket, Örebro	hembygds litteratur och specialkartor
	ATA, Stockholm	arkivmaterial
	FMR, Stockholm, Örebro	FMR
	SHM, Översiktsdatabasen	fynd och fyndsamlingar
	LMV:s karttjänst	historiska kartor, allmänna kartor
	SGU:s karttjänst	berggrunds- och jordartsdata
	SOFI:s internetjänst	ortnamnsbestånd
	SOFI	Ulla Swedell, pers. komm.
	DAUM	Claes Börje Hagervall, pers. komm.
Fältarbete	Fältinventering	terrängrekognoscering till fots
	Utredningsgrävning	sökschaktning med maskin
	Metallsökning	ej genomförd
	Personlig kommunikation	Lars Mellberg Lennart Bäck

Resultat

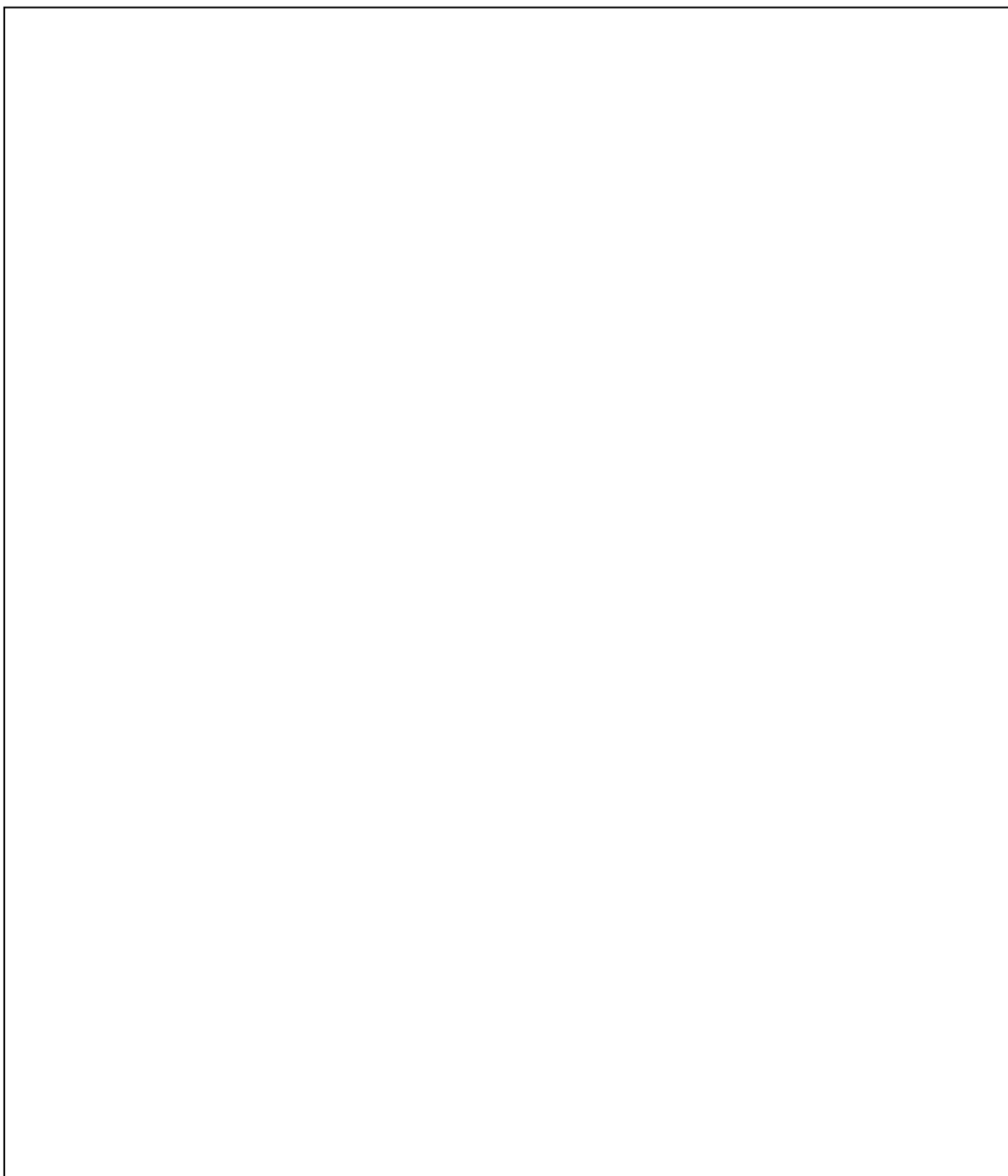
Utredningen visar att inga fasta fornlämningar berörs av den planerade nybyggnationen. En tidigare registrerad, osäker gravhög, RAÄ 20:1, ligger inom utredningsområdet men inom Tybblelunds tomtmark för vilken inga åtgärder planeras i samband med den nu aktuella byggnationen. Inga andra fasta fornlämningar har framkommit, men några övriga kulturhistoriska lämningar, rester av eventuella anläggningar och sentida lösfynd påträffades (tabell 2, bilaga 3).

I utredningsområdets nordöstra del finns en gårdstomt (AC 1) efter en flyttad eller riven gård. Gården finns inte upptagen i 1767 års karta, men väl på häradsekonomiska kartan från år 1864. Med största sannolikhet utgör den en vid laga skiftet år 1853 utflyttad gård. Idag utgör den forna tomt- och inägomarken plöjd åker, men spår av taktegel och andra byggnadsrester syns i markytan. Gårdstomten består av ett i huvudsak utplöjt kulturlager och räknas som övrig kulturhistorisk lämning. Dess vetenskapliga och pedagogiska värde är ringa.

Två militärhistoriska lämningar i form av rester av matjordsfyllda stridsvärn (AC 2) av typen ståvärn påträffades i utredningsområdets västra del. De räknas som övriga

kulturhistoriska lämningar och deras pedagogiska och vetenskapliga värde är ringa.

I samma område fanns också rester av enstaka anläggningar som kan ha hört samman med de militära aktiviteterna eller någon annan verksamhet. Av de tre potentiella anläggningarna var ingen djupare än 3 cm. Det gick inte att etablera ett samband dem emellan eller mellan dem och andra företeelser. Vi bedömer dem därför sakna både vetenskapligt och pedagogiskt värde.

Figur 3. Resultat av arkeologisk utredning vid Tybblelund och Ormesta, Örebro stad, Närke. Skala 1:10 000. Underlag: digital fastighetskarta (LMV).

Fem lösfynd påträffades under sökschaktning och fältinventering (bilaga 3 c), ett fragment av en kritpipa, två järnfragment, ett fragment av ett kärl av yngre rödgods samt ett obearbetat stycke porfyr. Inget av fynden är av en sådan ålder eller karaktär att det kan läggas till grund för ytterligare åtgärder och vi har inte bedömt dem intressanta för dokumentation eller registrering.

Tabell 2. Resultat av arkeologisk utredning vid Tybblelund och Ormesta: kulturhistoriska lämningar inom utredningsområdet.

nr	lämningstyp	källa	status	anm.
AC1	By-/gårdstomt	ek. karta, härads-karta, gen.stabskarta	ökhl	flyttad/riven gård; utplöjt kulturlager
AC2	Stridsvärn	utredningsgrävning	ökhl	ståvärn
RAÄ 20:1	Hög(?)	FMR	fast fornlämning	inom Tybblelunds tomtmark; berörs ej
RAÄ 20:2	Härd	FMR	ökhl	Ej återfunnen, felinprickad i FMR eller borttagen vid orapporterad arkeologisk undersökning?

ökhl = övrig kulturhistorisk lämning

Utredningsområdet uppvisar inga spår av nyttjande under stenåldern. I närheten av utredningsområdet är stenåldersfynden mycket få. En tjocknackig flintyxa har påträffats i Ormesta och en stridsyxa i Domarringens koloniområde (Bäck 2005, Lindqvist 1912:77, SHM ÖLM TA dnr 240/1986). Arkeologiska undersökningar i närområdet har resulterat i en tveksam förekomst av boplatsmaterial från stenåldern (jfr Knabe 2003:10).

Det är först under järnåldern som spåren blir mera substantiella i form av det tidigare registrerade gravfältet RAÄ 21 och den eventuellt tillhörande högen RAÄ 20. Gravfältet redovisas redan på SGU:s geologiska karta från år 1872 (jfr även Waldén 1943:17, 1943:25). Till gravfältet hör en terrassering som kan utgöra en husgrund som är samtidigt med gravfältet. Dessa fornlämningar ligger emellertid utanför utredningsområdet. Den enda registrerade fornlämningen inom utredningsområdet, den eventuella högen RAÄ 20, är osäker. Den är tydligt påförd material i senare tid och läget i ett omrört område i tomtmark antyder att den kanske inte ens utgör en förhistorisk grav.

Det är först med de historiska kartorna fr.o.m. slutet av 1600-talet som utredningsområdets markanvändning klarnar. Under den kartlagda tiden har utredningsområdet utanför de ytor som utgjort tomtmark framför allt använts som betes- och hagmark. Idag är praktiskt taget hela utredningsområdet åkermark som har dikats ut i flera steg för att göra den lämplig för odling.

Tybblelund kallas i beskrivningen till 1767 års storskifteskarta för soldattorp. På storskifteskartan år 1808 redovisas Tybblelund som soldatboställe under Tybble. Namnet Tybblelund verkar vara yngre än så. Äldsta belägg för namnet finns i en husförhörslängd från 1881 – 1885 (Nordlund 1981).

Ormesta kan att döma av namnet ha etablerats redan under äldre järnålder (jfr Pamp 1988:35 ff.). Byn nämns i ett osäkert belägg år 1325 och därefter år 1429 (Swedell 2005), men namnformen är betydligt äldre än de skriftliga beläggen.

Längst mot väster har endast några militärhistoriska lämningar i form av stridsvärn (AC 2) påträffats. Vi har inte närmare efterforskat deras bakgrund eller användningstid. Här finns också spår efter ett borttaget röjningsröse (ej registrerat här).

Åtgärdsförslag

Mot bakgrund av att inga fasta fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar med särskilt vetenskapligt eller pedagogiskt intresse påträffats inom utredningsområdet föreslår vi inga ytterligare antikvariska åtgärder.

Referenser

Skrifter

Andersson, Sofia, 1995. *Arkeologisk utredning : Ormesta-Ekeby-Almby: VA-ledning, Örebro stad. Örebro kommun, Närke, dnr 421-1595-1995.* (Riksantikvarieämbetet UV rapport.) Örebro.

Hårding, Barbro, 2000. *Spridda lämningar från 1600-talet i Östra Mark, Närke, Örebro stad, Almby 11:237, RAÄ 207:2, dnr 422-6260-1999.* (Riksantikvarieämbetet UV Bergslagen rapport 2000:38. Arkeologisk förundersökning.) Örebro.

Knabe, Ebba, 2003. *Tybble bytomt – och dess föregångare, Närke, Örebro stad, RAÄ 159 (del av), dnr 422-2733-2002.* (Riksantikvarieämbetet UV Bergslagen rapport 2003:4. Arkeologisk förundersökning.) Örebro.

Lindqvist, Sune, 1912. *Från Nerikes sten- och bronsålder.* (Meddelanden från föreningen Örebro läns museum.) Örebro.

Nordlund, Ann-Britt, 1981. *Tybblelund: en gårdsbeskrivning.* (Opublicerad uppsats i Lokal historia. Högskolan i Örebro.) Örebro.

Pamp, Bengt, 1988 [1974]. *Ortnamnen i Sverige.* Lund.

Pettersson, Olof, 1994. *Universitetet 5. Arkeologisk utredning. Närke, Örebro stad, Almby socken.* (Riksantikvarieämbetet UV Stockholm rapport 1995:33. Stockholm.

Pettersson, Olof, 1995. *Universitetsgatan. Arkeologisk utredning. Närke, Örebro stad.* (Riksantikvarieämbetet UV Stockholm rapport 1995:5). Stockholm.

Waldén, Bertil, 1943. Almby sockens historia. I *Almby: en minnesskrift utgiven med anledning av Almby inkorporering med Örebro år 1943* (red. Albert Johansson), s. 13-29. Örebro.

Allmänt kartmaterial

Fastighetskartan 2005. Din karta. Lantmäteriet. Gävle. www.lantmateriet.se/ 2005-05-02.

Terrängkartan 2005. Din karta. Lantmäteriet. Gävle. www.lantmateriet.se/ 2005-05-02.

Specialkartor

Jordartskartan, Örebro SV serie Ae nr 5. 1972. SGU Sveriges geologiska undersökning. Uppsala.

Jordartskartan, Örebro. 1872. SGU Sveriges geologiska undersökning. Uppsala.

Internet

FMIS riksantikvarieämbetets fornminnesinformationssystem för Örebro län.
www.fmis.raa.se/fmis/ 2005-05-02.

SGU Sveriges geologiska undersöknings karttjänst. www.sgu.se/ 2005-05-02.

SHM Statens historiska museums översiktsdatabas. www.historiskamuseet.se/ 2005-04-29.

SOFI Språk- och folkminnesinstitutets internetjänst. www.sofi.se/ 2005-04-29.

Historiska kartor

Ekonomiska kartan 10F 4d Örebro. 1983. LMV. Gävle.

Generalstabskartan Örebro 1859 [1840]. Kartverket. Stockholm.

Häradsekonomiska kartan Örebro. 1864. Kartverket. Stockholm.

Lantmäterikartor Almby sn

Tybble 1687 Ägoavmätning

Tybble 1767 Storskifte

Tybble 1781 Avmätning

Tybble 1808 Storskifte

Tybble 1862 Laga skifte

Referenskartor

Sörby nr 1 1764 Storskifte

Näsby nr 1 1842 Laga skifte

Mark nr 1 1844 Rågångsbestämning

Ormesta 1853 Laga skifte

Arkiv- och otryckt material

ÖLM TA Örebro läns museums topografiska arkiv, Länsarvet, Örebro: Almby

FMR riksantikvarieämbetets fornminnesregister över Gävleborgs län, Gävle/Stockholm.

Länsstyrelsen T län dnr 431-12829-2004 Planerad nybyggnation i del av Ormesta, Almby 11:186, 12:57, 12:59 m.fl., Almby församling, Örebro kommun, Närke – särskild arkeologisk utredning. Förfrågningsunderlag 2005-02-14.

Muntliga uppgifter och personlig kommunikation

Bäck, Lennart, Almby-Norrbyås hembygdsförening, 2005-04-21

Hagervall, Claes Börje, DAUM, Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet, Umeå, 2005-02-28

Mellberg, Lars, arrendator, Ormesta, Örebro, 2005-04-11

Swedell, Ulla, SOFI, Språk- och folkminnesinstitutet, Uppsala, 2005-02-21

Bilaga 1. Administrativa och tekniska uppgifter

Uppdrag

Arkeologisk utredning inför planerat bostadsområde i Almby, Örebro.

Diarie- och projektnummer

Örebro kommun, Stadsbyggnad, P0019/03
Länsstyrelsen i Örebro län, dnr 431-12829-04
Arkeologacentrum AB, P2005:02 T

Utförare

Arkeologacentrum i Skandinavien AB, Box 1, 834 21 Brunflo
Projektpersonal: Kjell Edvinger, Per Nilsson, Britta Wennstedt Edvinger

Beställare

Örebro kommun, Stadsbyggnad, Box 33400, 701 35 Örebro

Projektid

Fältarbete 2005-03-29, 2005-04-11 och 2005-04-26, 4 dvn

Belägenhet

Län: Örebro
Kommun: Örebro
Landskap: Närke
Socken: Örebro stad
Fastigheter: Almby 11:186, 12:57, 12:59, 12:116, 12:148
Ek. kartblad: 10F 4d Örebro SÖ

Område

Utredningsområde: 32,4 hektar
Undantagna ytor: Tybblelunds tomtmark inom Almby 11:186 (1,61 hektar)
Längdmeter sökschakt: 644,5 m
Area sökschakt: 1 027,6 m²

Fynd

Inga fynd har tillvaratagits.

Arkivmaterial

Inget arkivmaterial har producerats.

Digitala data

Mätdata har kasserats. Digitala fotografier (se bilaga 3) förvaras vid Arkeologacentrum och vid Örebro läns museum.

Kartreferens

RT90 2,5 gon V, RH70

Inmätning

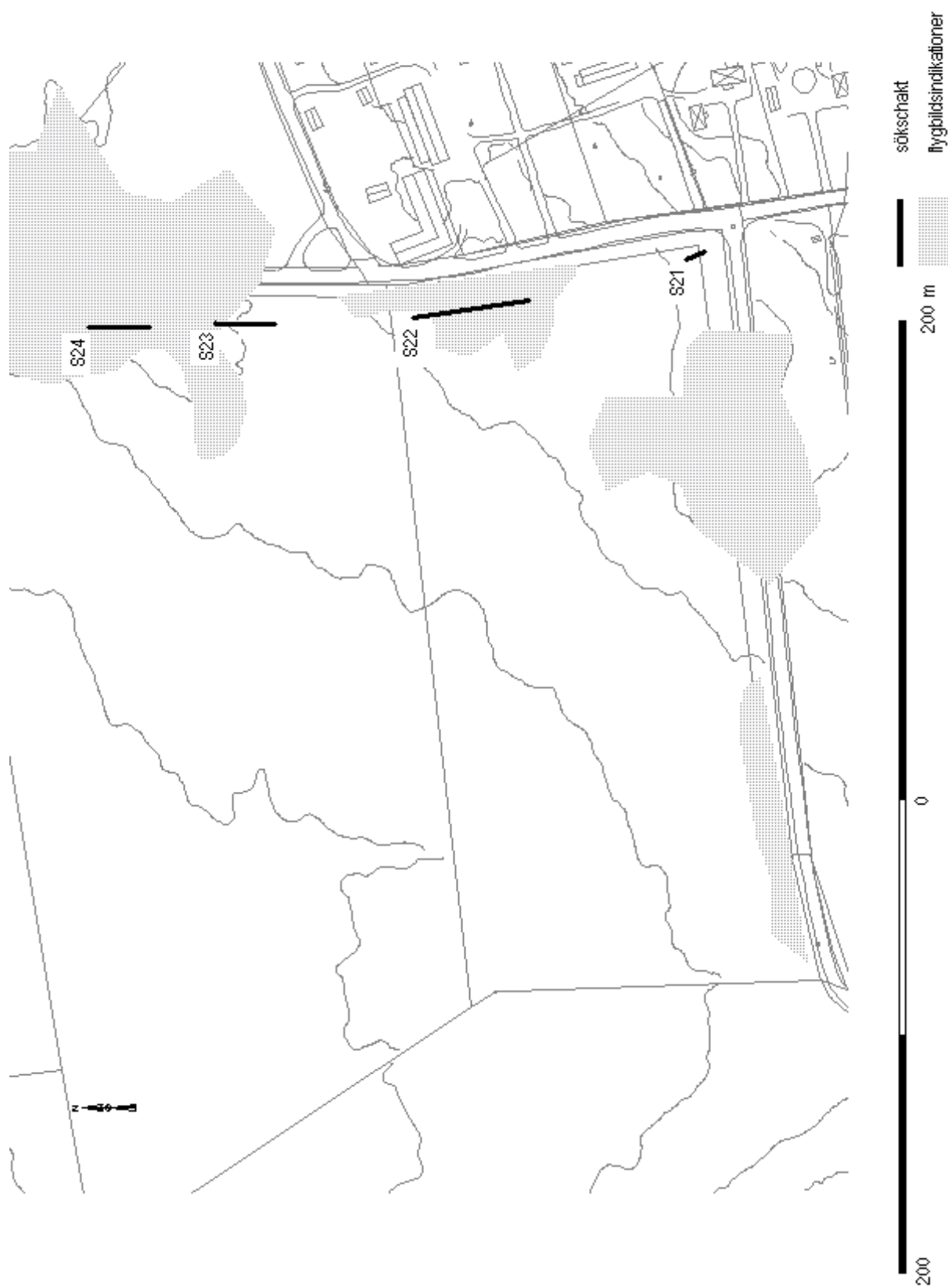
Inmätning gjordes manuellt respektive med GPS. Noggrannheten beräknas till ± 10 m.

GIS

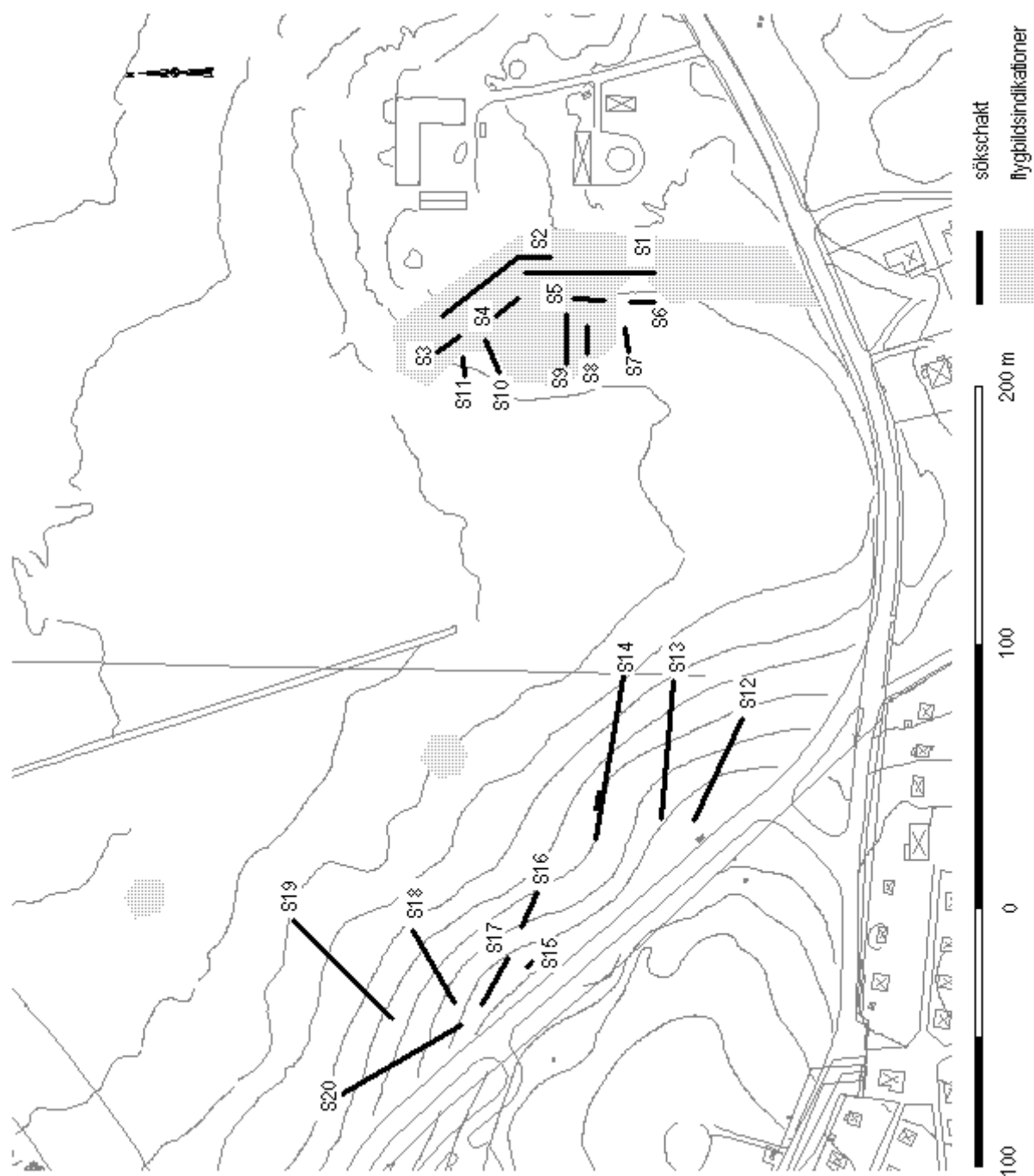
Programvara: ArcGIS 8.3 och Arc View 3.2. (ESRI) samt GPStoGIS (Cartesia).

Bilaga 2. Sökschakt

A. Östra delen (skala 1:2 500)

B. Västra delen (skala 1:2 500)

Bilaga 3. Förteckningar

3 a. Sökschakt

nr	längd m	riktning	bredd m	djup m	varav matjord	anl.	fynd	anm.
1	49	N-S	1,2	0,3	0,25	-	F1	täckdike
2	47	N: 160-360 gon; S: N-S	1,2	0,45	0,35	-	-	RAÅ 20:2 härd ej återfunnen
3	8	160-360 gon	1,2	0,25	0,2	-	-	
4	12	160-360 gon	1,2	0,3	0,2	-	-	
5	13	N-S	1,2	0,35	0,25	-	-	
6	8	N-S	1,2	0,35	0,25	-	F2	
7	9	85-285 gon	1,2	0,25	0,25	-	-	
8	10,5	Ö-V	1,2	0,35	0,25	-	F3	
9	17	95-295 gon	1,2	0,35	0,25	-	-	
10	14	75-275 gon	1,2	0,35	0,25	-	-	
11	9	85-285	1,2	0,35	0,25	-	-	
12	45	VNV-ÖSÖ	1,8	0,5	0,5	-	-	
13	55	115-315 gon	1,8	0,25	0,25	-	-	
14	63,5	110-310 gon	1,8 – 4,3	0,3	0,3	A1	F5	
15	3,5	120-320 gon	1,8	0,4	0,4	-	-	
16	14	130-330 gon	1,8	0,4	0,3	-	-	
17	22	130-330 gon	1,8	0,3	0,2	-	-	
18	30	55-255 gon	1,8	0,4	0,25	-	-	
19	51	40-240 gon	1,8	0,3	0,3	A2	-	
20	57	170-370 gon	1,8	0,35	0,2	A3, A4, A5	-	
21	8	N-S	1,5	0,35	0,3	-	-	
22	50	N-S	1,5	0,35	0,3	-	-	
23	24	N-S	1,5	0,25- 0,35	0,25- 0,3	-	-	
24	25	N-S	1,5	0,25- 0,35	0,25- 0,3	-	-	

3 b. Anläggningar

anl nr	schakt nr	typ	form	storlek m	riktn	djup m	beskrivning	tolkning
A1	14	mf?	oval	0,3 x 0,2	N-S	0,05	mörk gråbrun, sot?	stenlyft?
A2	19	mf	rund	0,3	-	0,03	brungrå, sot, kol- partiklar	stolphål?
A3	20	mf	oval	0,5 x 0,3	NV-SÖ	0,03	sot, enst. kolpar- tiklar, aska	rest av härd?
A4	20	ng	närm rekt	1,2 x 0,9	155-355	ej unders	matjordsfyllning	ståvärn
A5	20	ng	närm rekt	1,4 x 1,1	165-365	ej unders	matjordsfyllning	ståvärn

mf = mörkfärgning, ng = nedgrävning

3 c. Fynd

	<i>schakt</i>	<i>material</i>	<i>sakord</i>	<i>antal</i>	<i>anm. 1</i>	<i>anm. 2</i>
F1	S1	piplera	kritpipa, fragment	1		ej tillvaratagen
F2	S6	järn	spik	1		ej tillvaratagen
F3	S8	järn	föremål	1	odefinierbart	ej tillvarataget
F4	lösfynd	keramik	kärl, buk	1	yngre rödgods	ej tillvarataget
F5	S14	porfyr	sten	1		ej tillvaratagen

3 d. Fotografier

<i>nr</i>	<i>ID</i>	<i>motiv</i>	<i>riktning</i>	<i>fotograf</i>	<i>datum</i>
1	P2005:02:0571	översikt RAÄ 20:1	fr S	B. W. Edvinger	2005-04-11
2	P2005:02:0574	arbetsbild	fr S	B. W. Edvinger	2005-04-11
3	P2005:02:0575	översikt	fr V	B. W. Edvinger	2005-04-11
4	P2005:02:0576	översikt	fr VSV	B. W. Edvinger	2005-04-11
5	P2005:02:0579	översikt Ormesta	fr N	Kjell Edvinger	2005-04-11
6	P2005:02:0580	översikt Ormesta	fr S	Kjell Edvinger	2005-04-11
7	P2005:02:0581	översikt Ormesta	fr N	Kjell Edvinger	2005-04-11
8	P2005:02:0582	översikt Ormesta	fr SV	Kjell Edvinger	2005-04-11

Bilaga 4. Beskrivningar

10F 4d Örebro SÖ

Örebro stad

Karta i figur 3, s. 5 ovan.

AC 1. By-/gårdstomt

Gårdstomt. Inom angivet område, 120 x 5 - 35 m (N-S), skall enligt historiska kartor en gårdstomt ha legat. Gården flyttades hit vid laga skifte av Ormesta by år 1853-. På angiven plats är ett utplöjt kulturlager. Utbredning enligt ekonomiska kartan.

H.ö.h: 25 m

Terräng: Flack moränrygg i sedimentmark (lera). Åkermark (f.d. tomtmark).

Referenser, kartor: ek.karta 1983, häradskarta 1864, generalstabskarta 1864, lantmäterikarta Laga skifte Ormesta 1853-, LMV, Gävle.

Skadestatus: Skadad

Undersökningsstatus: ej undersökt

Läge: ursprungligt läge

Noggrannhet: osäker utbredning, SV X 6570926 Y 1469620

Kartunderlag: fastighetskarta 1:10 000

Mätmetod: manuell

Övrig kulturhistorisk lämning, Britta Wennstedt Edvinger 2005-04-29

AC 2. Stridsvärn

A 4. Stridsvärn, rest av, närmast rektangulärt, 1,2 x 0,9 m (155-355 gon), bestående av en nedgrävning, överplöjd och fylld med matjord. Djup ej undersökt.

Enligt brukaren Lars Mellberg, Ormesta, är detta rester av militära ståvärn. Sådana har även tidigare påträffats vid markarbeten inom fastigheten.

Koordinater: X 6570690 Y 1468845

A 5. Stridsvärn, rest av, närmast rektangulärt, 1,4 x 0,1 m (165-365 gon), bestående av en nedgrävning, överplöjd och fylld med matjord. Djup ej undersökt.

Enligt brukaren Lars Mellberg, Ormesta, är detta rester av militära ståvärn. Sådana har även tidigare påträffats vid markarbeten inom fastigheten.

Koordinater: X 6570692 Y 1468845

H.ö.h: 30 m

Terräng: NÖ-sluttande moränmark. Åkermark.

Referenser, övrigt: Muntlig uppgift från arrendatorn Lars Mellberg, Ormesta.

Skadestatus: Skadad

Undersökningsstatus: ej undersökt

Läge: ursprungligt läge

Noggrannhet: osäker position (GPS)

Kartunderlag: fastighetskarta 1:10 000

Mätmetod: manuell

Övrig kulturhistorisk lämning, Britta Wennstedt Edvinger 2005-04-29

Skrifter utgivna av Arkeologikum AB

Kåtatomber vid Grövlan i nordvästra Dalarna: rapport från en arkeologisk undersökning år 2000
JÄMTARKEOLOGI 1. 2001.

Ytteroldens blygruva: specialinventering av en gruvmiljö från 1800-talet
JÄMTARKEOLOGI 2. 2001.

Skog & historia i Östersunds kn, Jämtlands län: granskning i fält av kulturhistoriska lämningar år 2001
JÄMTARKEOLOGI 3. 2001.

Hällristningsområdet vid Gärdeforsen, Offerdals sn, Jämtlands län
JÄMTARKEOLOGI 4. 2002.

Vindkraftverk på Sjisjka, Gällivare sn, Lappland: arkeologisk utredning år 2002
JÄMTARKEOLOGI 5. 2002.

Skog & historia i Krokoms och Strömsunds knr, Jämtlands län: granskning i fält av kulturhistoriska lämningar
JÄMTARKEOLOGI 6. 2002.

Skogsudden, Växjö kn, Kronobergs län: kulturhistoriskt planeringsunderlag
JÄMTARKEOLOGI 7. 2003.

Fossil åker med röjningsrösen, fornlämning 42, Tannåkers sn, Småland: arkeologisk förundersökning
JÄMTARKEOLOGI 8. 2003.

Skog & historia i Västra Götaland: utbildning och granskning år 2003
JÄMTARKEOLOGI 9. 2003.

Vattnång – Harmånger: arkeologisk utredning för väg 760
JÄMTARKEOLOGI 10. 2003.

Sandsbro, Gårdsby sn, Småland: rapport över en arkeologisk undersökning år 2003
JÄMTARKEOLOGI 11. 2003.

Sandsbro, Gårdsby sn, Småland: landskapshistorisk analys
JÄMTARKEOLOGI 12. 2004.

Arkeologisk utredning inför bredbandsetablering i Jämtland
JÄMTARKEOLOGI 13. 2004.

Ett område med fossil åkermark i Äskya: förundersökning inom fornlämning 199, Stenbrohults sn, Småland
JÄMTARKEOLOGI 14. 2004.

Samer på Kåttudden i Järvsjön? Datering av en eventuell kåtatomt i Söderala sn, Hälsingland
JÄMTARKEOLOGI 15. 2005.

Degernäs: arkeologisk utredning i Degerfors sn, Värmland
JÄMTARKEOLOGI 16. 2005.

Arkeologisk utredning vid Ormesta och Tybblelund i Örebro
JÄMTARKEOLOGI 17. 2005.